

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 864/2014-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. februára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Koscelanským, Ulica Fraňa Mojtu 24, Nitra, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010, za účasti Okresného súdu Nitra, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nitra prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nitra je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Petra Koscelanského, Ulica Fraňa Mojtu 24, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Koscelanským, Ulica Fraňa Mojtu 24, Nitra, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd vedie napadnuté konanie od 26. februára 2010, keď bola podaná obžaloba na [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „obžalovaný“) pre pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“)

a pokračujúci trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Sťažovateľ vystupuje v tomto konaní ako poškodený.

Obžalovaný sa mal skutku dopustiť ako starosta obce [REDAKOVANÉ] tým, že protiprávne nechal osvedčiť notárskou zápisnicou vydržanie vlastníckeho práva obce [REDAKOVANÉ] k pozemkom patriacim rodine sťažovateľa, ktoré sú zapísané na [REDAKOVANÉ] pre katastrálne územie [REDAKOVANÉ], ako parcela [REDAKOVANÉ] – orná pôda vo výmere [REDAKOVANÉ] a parcela [REDAKOVANÉ] – orná pôda vo výmere [REDAKOVANÉ], ktoré následne previedol do vlastníctva spoločnosti [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ uvádza, že v dôsledku tohto protiprávneho konania sa musí domáhať svojho vlastníckeho práva v zložitom súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 55/2006, pričom jeho právni predchodcovia nadobudli vlastnícke právo k pozemkom ešte v roku 1947; toto konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené.

Sťažovateľ namieta, že okresný súd koná vo veci so zbytočnými prieťahmi. Uvádza, že predbežné prerokovanie obžaloby sa konalo po takmer 19 mesiacoch, 9. septembra 2011. Okresný súd konal aj v ďalšom období s prieťahmi, keď nepojednával v termínoch 11. novembra 2011 a 20. januára 2012, uskutočnilo sa až hlavné pojednávanie 16. marca 2012 a v nasledujúcich dvoch termínoch, 18. mája 2012 a 3. júla 2012, okresný súd opäť nepojednával. Hlavné pojednávanie pokračovalo 30. októbra 2012 a následne bolo štyrikrát odročené (18. januára 2013, 26. marca 2013, 28. mája 2013 a 5. novembra 2013), väčšinou z dôvodu neprítomnosti prísediacej členky senátu. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza: *«Jednalo sa o prísediacu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], kde na poslednom pojednávaní, ktoré sa „konalo“ dňa 28. 1. 2014, pretože sa skončovalo, že táto prísediaca už nie je členkou senátu z dôvodu, že je voči jej osobe vedené nejaké trestné stíhanie a k veci bola prijatá nová prísediaca a na tomto pojednávaní sa opakovali doteraz vykonané dôkazy.»* Podľa sťažovateľa *„sa... neodôvodnene čakalo na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v civilnej veci 7 C 55/2006, keď vec na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora SR bola na najvyššom súde od septembra 2010*

až do mája roku 2013, t. z. skoro štyri roky a bola vybavená taktiež až na základe sťažnosti na prietahy v konaní“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010 porušil základné právo poškodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 35/2010 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] primerané zadostučinenie v sume 6.000 EUR, slovom šesťtisíc eur, ktoré je Okresný súd Nitra povinný mu vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Nitra je povinný nahradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Petra Koscelanského trovy konania do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. II. ÚS 864/2014-18 z 11. decembra 2014 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril za okresný súd jeho predseda [REDAKOVANÉ] prípisom sp. zn. Spr 1536/14 zo 14. januára 2015, v ktorom uviedol:

«Krajský prokurátor v Nitre dňa 26. 02. 2010 podal na Okresný súd Nitra obžalobu na obžalovaného [REDAKOVANÉ] pre pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 odsek 1, 4 Zák. č. 140/61 Zb. a pokračujúci trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa

podľa § 158 odsek 1 písmeno a), odsek 2 písmeno a), c) Tr. zák. vec bola pridelená dňa 26. 02. 2010 sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Na základe zataženosti a prijatia novej sudkyne na Okresný súd Nitra predmetná vec bola prerozdelená a od 02. 07. 2010 vec je pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ].

Z predmetného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 4 T/35/2010 zisťujem, že sudkyňa [REDAKOVANÉ] vo veci koná. Bolo vytýčených viacero pojednávanií. Meritórne sa vo viacerých hlavných pojednávaniach sa konalo, je pravdou, že niektoré hlavné pojednávania boli odročené z toho dôvodu, že sa nedostavil na hlavné pojednávanie obhajca obžalovaného ako i obžalovaný.

Z predmetného spisu ďalej zisťujem, že Okresný súd Nitra konal i v civilnom konaní sp. zn. 7 C/55/2006. V tejto veci bolo podané mimoriadne dovolanie. O mimoriadnom dovolaní rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý rozhodnutia Okresného súdu a Krajského súdu Nitra zrušil a prikázal súdu konať. Chcem jednoznačne uviesť, že sudkyňa [REDAKOVANÉ] vo veci konala správne keď nerozhodla doposiaľ, čakala na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Som toho názoru, že postup sudkyne bol správny, keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozhodnutia Okresného súdu a Krajského súdu v Nitre vo veci sp. zn. 7 C/55/2006.

Podľa stanoviska sudkyne trestného oddelenia [REDAKOVANÉ], poškodený [REDAKOVANÉ] už nemá v predmetnej veci štatút poškodeného ale svedka.

Som toho názoru, že zo strany Okresného súdu Nitra vo veci sp. zn. 4 T/35/2010 vzhľadom na obtiažnosť veci nedošlo k prietahom v konaní, neboli porušené podľa môjho názoru základné práva pána [REDAKOVANÉ], aby vec bola prejednaná bez zbytočných prietahov a tiež nebol porušený „Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“ postupom Okresného súdu Nitra vo veci sp. zn. 4 T/35/2010.

Súhlasím s tým, aby podľa § 30 odsek 2 Zákona Národnej rady Slovenskej republiky číslo 38/1993 Z. z., Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti. Som toho názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vo veci je stanovený termín hlavného pojednávania na deň 27. 01. 2015. Zpreštudovaného spisu predpokladám, že vec je možné na tomto hlavnom pojednávaní rozhodnúť.»

V pripojenom stanovisku sudkyne okresného súdu [REDAKOVANÉ] sa uvádza:

„... po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] (podanej na Ústavný súd Slovenskej republiky dňa 11. 02. 2014), ktorú podal v trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] a je vedená na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 4 T/35/2010 a bola mi opatrením predsedom súdu tunajšieho súdu pridelená dňa 02. 07. 2010 na prejednanie a rozhodnutie ako zákonnému sudcovi, som doposiaľ postupovala a rozhodovala podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, nestranne, bez zbytočných prietahov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

Nie som si vedomá žiadneho takého porušenia zákonných ustanovení, konkrétne ustanovení Trestného poriadku, upravujúcich postup súdu po podaní obžaloby, ktoré by bolo možné považovať za porušenie práv [REDAKOVANÉ].

V tejto súvislosti považujem zároveň za nevyhnutné Vám oznámiť, že [REDAKOVANÉ] stratil postavenie poškodeného v konaní vedenom na OS Nitra pod sp. 4 T 35/2010, v súčasnosti je len svedkom, pretože rozsudkom NS SR 3 M Cdo 13/2010 zo 06. 05. 2013 v právnej veci žalobcov [REDAKOVANÉ] a spol. proti obci [REDAKOVANÉ] boli rozsudok KS v Nitre sp. zn. 9 Co/266/2008 z 18. 09. 2009 a rozsudok OS Nitra z 28. 08. 2008 7 C 55/2006 vo výroku, ktorým určil, že nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. [REDAKOVANÉ], zapísané na [REDAKOVANÉ] ako parc. č. [REDAKOVANÉ] a parc. č. [REDAKOVANÉ] patria do dedičstva po nebohom [REDAKOVANÉ], zomrelom [REDAKOVANÉ] v podiele 1/2 a do dedičstva po nebohej [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] zomrelej [REDAKOVANÉ], v podiele 1/2 zrušené a vrátené na ďalšie konanie Okresnému súdu Nitra. Vec sp. zn. 7 C/55/2006 nebola ku dňu 13. 11. 2014, kedy bolo vykonané hlavné pojednávanie, právoplatne skončená, vec sa nachádza od 29. 09. 2014 na odvolacom súde. Z uvedeného vyplýva, že v súčasnosti je v tejto časti obžaloby v trestnom konaní poškodený SPF, tak ako to bolo uvedené v obžalobe Krajskej prokuratúry v Nitre sp. zn. Kv 2/2008,

podanej na OS Nitra dňa 26. 02. 2010, pôvodne. Sťažovateľove práva ako poškodeného preto v tomto trestnom konaní dňa 06. 05. 2013 zanikli rozsudkom NS SR 3 M Cdo 13/2010 zo 06. 05. 2013, nemôžu byť dotknuté, preto absentuje u [REDAKOVANÉ] aktívna legitímácia na podanie ústavnej sťažnosti pre porušenie jeho práv ako poškodeného v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 4 T/35/2010.

Opätovne podotýkam, že vyjadrenia [REDAKOVANÉ] na adresu konajúceho súdu, že nechce alebo nevie rozhodnúť, sú zavádzajúce, súd vo veci pravidelne koná a nemôže niesť zodpovednosť za objektívne prekážky, ktoré vznikli buď na strane procesných strán alebo súdu. Tiež je absolútne nekompetentné vyjadrenie sťažovateľa, že súd nedôvodne čakal na rozhodnutie NS SR vo veci 7 C/55/2006, lebo práve toto rozhodnutie NS SR zrušilo všetky rozsudky v tejto veci vydané v časti, v ktorej vyššie uvedené nehnuteľnosti mali byť dedičstvom po sťažovateľových právnych predchodcoch.

Nad rámec uvádzam, že trestná vec vedená na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 4 T/35/2010 je pred skončením, čítajú sa listiny, termín hlavného pojednávania je nariadený na 27. 01. 2015. “

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku v liste z 2. februára 2015 k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedol:

«Na dôvodoch podanej sťažnosti v plnom rozsahu zotrávam a aj rok po jej podaní sa v zásade nič nezmenilo, naďalej pretrvávajú prietahy v konaní vo veci sa za celý rok uskutočnilo iba jedno pojednávanie a to dňa 13. 11. 2014, na ktorom sa oboznamovali písomné doklady nachádzajúce sa v spise, pričom ďalší termín pojednávania bol stanovený na deň 27. 1. 2015, ktoré sa však opätovne neuskutočnilo, pretože dňa 26. 1. 2015 mi z Okresného súdu Nitra bolo telefonicky oznámené, že pojednávanie sa opätovne odročuje na neurčito z dôvodu choroby údajne obhajcu obžalovaného...

V sťažnosti je jasne popísané ako vznikli prietahy v konaní, pod väčšinu sa podpísali personálne a organizačné problémy súdu a nepochopiteľné čakanie trestného senátu na rozhodnutie sporu o určení vlastníckeho práva v civilnom konaní. Z vyjadrenia okresného súdu som ďalej pochopil, že sa spochybňuje moje postavenie v trestnom konaní ako poškodeného a údajne poškodeným by mal byť Slovenský pozemkový fond.

Toto je nepravdivé tvrdenie, pretože od samého počiatku, či už civilného sporu vedného na Okresnom súde Nitra pod č. k. 7 C 55/2006, alebo v rámci tohto trestného konania je úplne jasné, že konaním obžalovaného bolo našej rodine [REDACTED] odňaté nezákonným spôsobom (notárskym osvedčením, ktoré nemalo ani základné zákonné náležitosti) vlastnícke právo k našim parceliam.

V trestnom spise sa nachádza môj výsluch (myslím, že je to na strane 1 383 spisu), že si voči obžalovanému uplatňujem náhradu škody vo výške 120.000.000,- Sk. Vo svojej výpovedi som uviedol, že na takúto výšku škody som došiel z dôvodu, že v roku 2005 došlo k zmene územného plánu Obce [REDACTED] týkajúcej sa nezákonne osvedčených parcel [REDACTED], kde bola plánovaná výstavba „Spinálneho centra“ a trhová cena týchto pozemkov predstavovala v tej dobe sumu 300 až 350 Sk za 1 m².

Preto je nesporné, že vo veci vystupujem ako poškodený, na každé pojednávanie dostávam predvolanie ako poškodený, keby som bol iba svedok, po uskutočnení môjho výsluchu pred súdom ako svedka, by ma predsa už súd na pojednávanie nepredvolával.

Chcem zdôrazniť, že aj po zrušení veci najvyšším súdom bolo v konaní 7 C 55/2006 o určenie vlastníckeho práva v prospech našej rodiny opätovne našej žalobe vyhovené a určené, že nehnuteľnosti patria do vlastníctva mojich právnych predchodcov, pričom najvyšší súd zrušil túto vec iba z tzv. procesných dôvodov pre „nepreskúmateľnosť“ dôvodov rozhodnutí okresného a krajského súdu.

Civilný spis sa toho času nachádza v odvolacom konaní, pretože teraz už správca konkurznej podstaty, keďže pôvodný žalovaný dal na seba účelovo vyhlásiť konkurz, podal proti tomuto rozsudku odvolanie, o ktorom doteraz nebolo rozhodnuté.

Tieto skutočnosti však v žiadnom prípade nebránia tomu, aby súd mohol v trestnom konaní konať a rozhodnúť, čo doteraz tak neurobil.»

Účastníci konania ústavnému súdu zhodne oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci.

II.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 4 T 35/2010 zistil tento priebeh konania:

Dňa 26. februára 2010 bola okresnému súdu podaná obžaloba na [REDAKOVANÉ] pre pokračujúci trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 a 5 Trestného zákona a pokračujúci trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) a 2 písm. a) a c) Trestného zákona.

Dňa 29. novembra 2010 obhajoba predložila okresnému súdu kópiu mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. VI/1 Pz 584/09-29 z 13. augusta 2010 proti rozsudku okresného súdu č. k. 7 C 55/2006-334 z 28. augusta 2008 v jeho vyhovujúcej časti určovacieho výroku v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 266/2008-466 z 18. júna 2009 (vo veci žaloby sťažovateľa a ďalších osôb o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva). V nadväznosti na túto informáciu predsedníčka senátu zisťovala dožiadaním z 9. decembra 2010, z 3. februára 2011, z 23. júna 2011 a z 13. októbra 2011 stav konania o mimoriadnom dovolaní vedeného Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 3 M Cdo 13/2010. Najvyšší súd vo vyjadrení doručenom 27. októbra 2011 uviedol, že predpokladaný termín rozhodnutia je v prvom štvrtroku 2012.

Dňa 17. júna 2011 bolo nariadené predbežné prerokovanie obžaloby na 9. september 2011, na ktorom sa zúčastnil aj sťažovateľ ako poškodený. Okresný súd nariadil hlavné pojednávanie na 11. november 2011. Predsedníčka senátu 7. novembra 2011 zrušila tento termín z dôvodu svojej účasti na trestnoprávnom grémiu krajského súdu. Nový termín bol určený na 20. január 2012.

Hlavné pojednávanie sa 20. januára 2012 neuskutočnilo pre neúčast obvineného ospravedlneného z dôvodu práceneschopnosti. Okresný súd otvoril hlavné pojednávanie 16. marca 2012. Okresný súd na hlavnom pojednávaní vyzval sťažovateľa podľa § 256 ods. 2 Trestného poriadku, aby sa vyjadril, či navrhuje uložiť obžalovanému povinnosť nahradiť škodu a v akej výške. Sťažovateľ uviedol: „Uplatňujem si nárok na náhradu škody

563 690,99 eura z titulu toho, že mne a mojej rodine bolo znemožnené nakladať s týmito pozemkami.“ Ďalší poškodený, Slovenský pozemkový fond, za ktorého sa na hlavnom pojednávaní zúčastnila splnomocnená zástupkyňa, uviedol, že si neuplatňuje nárok na náhradu škody. Na námietku obhajoby, že „[REDAKOVANÉ] sa v obžalobnom návrhu neuvádza, uvádzajú sa tam iba oprávnení vlastníci zastúpení Slovenským pozemkovým fondom“, reagoval prokurátor takto: „Keďže už bolo Krajským súdom v Nitre rozhodnuté, že tieto pozemky patria právnym nástupcom po [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] modifikujem obžalobu tak, že záver v bode 1./ obžaloby znie:... čím svojím konaním poškodenému [REDAKOVANÉ] spôsobil škodu vo výške 563 690,99 eura.“ Následne predsedníčka senátu oboznámila strany s tým, že ďalší štyria poškodení si neuplatnili nárok na náhradu škody, a v hlavnom pojednávaní pokračovala poučením obžalovaného. Hlavné pojednávanie bolo odročené na 18. máj 2012.

V tomto termíne sa nekonalo pre neprítomnosť obhajcu obžalovaného. Hlavné pojednávanie sa nekonalo ani 3. júla 2012 pre neprítomnosť obžalovaného, jeho obhajcu a práceneschopnosť predsedníčky senátu. Ďalší termín hlavného pojednávania určený na 25. september 2012 bol zrušený. Hlavné pojednávanie sa uskutočnilo 30. októbra 2012 a bolo odročené na 18. január 2013.

Pred nariadeným termínom obžalovaný ospravedlnil svoju neúčast práceneschopnosťou, v nadväznosti na čo bolo hlavné pojednávanie odročené. Hlavné pojednávanie sa nekonalo v ďalších termínoch 26. marca 2013 a 28. mája 2013 pre neprítomnosť jedného z prísediach, resp. predsedníčky senátu z dôvodu práceneschopnosti. Najvyšší súd oznámil okresnému súdu 24. mája 2013, že uznesením sp. zn. 3 M Cdo 13/2010 zo 6. mája 2013 zrušil rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu vo veci sp. zn. 7 C 55/2006 vo výroku, ktorým bolo určené, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch sťažovateľa, a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd si vyžiadal rovnopis tohto uznesenia prípisom z 13. septembra 2013.

Hlavné pojednávajúce pokračovalo vykonávaním dokazovania 10. septembra 2013. Na nasledujúci termín – 5. november 2013 – sa nedostavila prísediaca, ktorá bola neskôr 15. novembra 2011 odvolaná z funkcie, čo bolo listom mesta [REDAKOVANÉ] oznámené predsedovi okresného súdu 21. novembra 2013.

Na hlavnom pojednávaní z 28. januára 2014 obžalovaný vyslovil súhlas so zmenou v zložení senátu. Hlavné pojednávajúce bolo bez prerokovania veci odročené na 6. marec 2014, neskôr na 29. apríl 2014, na ktorom bol ustanovený do konania znalec na určenie hodnoty pozemkov, ktorý mal podať znalecký posudok do nasledujúceho termínu hlavného pojednávajúceho 24. júna 2014. V tomto termíne sa hlavné pojednávajúce nekonalo pre neúčast' obhajcu a v nasledujúcom termíne 25. septembra 2014 pre ospravedlnenú neprítomnosť predsedníčky senátu. Okresný súd pokračoval v prerokúvaní veci na hlavnom pojednávaní 13. novembra 2014, na ktorom oboznamoval obsah listinných dôkazov a hlavné pojednávajúce odročil na 27. január 2015 na účely predvolania znalca na návrh prokurátora aj obhajcu a na účely pripojenia súvisiaceho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 7 C 55/2006. Hlavné pojednávajúce sa v tomto termíne neuskutočnilo z dôvodu neúčasti obhajcu ospravedlnenej práceneschopnosťou. Nový termín bol určený na 12. marec 2015.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných priehadov, a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Krumpel a Krumpelová v. Slovensko z 5. 7. 2005 uviedol, že poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní proti konkrétnej osobe majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto konanie možno považovať za rozhodujúce pre určenie ich „občianskych práv“.

Garancie poskytované čl. 6 ods. 1 dohovoru (rovnako aj čl. 48 ods. 2 ústavy) zaručujúce právo na spravodlivé súdne konanie sú v trestnom konaní vo vzťahu k poškodenému (uplatňujúcemu nárok na náhradu škody) limitované a poskytované len pre adhézne konanie (ktoré má prvky občianskoprávneho konania) týkajúce sa rozhodovania o nároku na náhradu škody spôsobenej trestným činom (III. ÚS 100/2010).

Sudkyňa okresného súdu [REDAKOVANÉ], ktorej je pridelená trestná vec vedená pod sp. zn. 4 T 35/2010, vo vyjadrení k sťažnosti namietla, že „*Sťažovateľove práva ako poškodeného preto v tomto trestnom konaní dňa 06. 05. 2013 zanikli rozsudkom NS SR 3 M Cdo 13/2010 zo 06. 05. 2013, nemôžu byť dotknuté, preto absentuje u [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] aktívna legitimácia na podanie ústavnej sťažnosti pre porušenie jeho práv ako poškodeného v trestnom konaní...*“.

Ústavný súd nemohol prihliadnuť na túto námietku, pretože nie je všeobecným súdom, ktorému patrí právomoc rozhodovať podľa § 256 ods. 3 alebo 4 Trestného poriadku o tom, že nepripúšťa poškodeného na hlavné pojednávanie, resp. že poškodený nemôže uplatniť alebo ďalej uplatňovať v trestnom konaní nárok na náhradu škody. Ústavný súd môže vychádzať len zo stavu napadnutého konania, tak ako ho zistí z predložených podkladov. Na hlavnom pojednávaní 16. marca 2012 sa sťažovateľ po výzve okresného súdu

podľa § 256 ods. 2 Trestného poriadku vyjadril, že si uplatňuje nárok na náhradu škody a v akej výške. Okresný súd v nadväznosti na jeho vyhlásenie nerozhodol podľa § 256 ods. 3 alebo 4 Trestného poriadku a neurobil tak ani v ďalšom priebehu konania, po rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 13/2010 zo 6. mája 2013. Naopak, sťažovateľa aj naďalej upovedomoval o hlavnom pojednávaní, čo je právom poškodeného, nie svedka, a teda až dosiaľ s ním ako poškodeným, ktorý uplatňuje nárok na náhradu škody, konal. Sťažovateľ sa v podstate až z vyjadrenia okresného súdu v konaní pred ústavným súdom dozvedel, že okresný súd ho už napriek uvedenému procesnému postupu nepovažuje za poškodeného. Sťažovateľ je preto osobou oprávnenou domáhať na ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru proti postupu okresného súdu v napadnutom trestnom konaní. Navyše, občianskoprávne konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 7 C 55/2006, od ktorého závisí postavenie sťažovateľa ako poškodeného v namietanom konaní, nie je právoplatne skončené.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka (strany)

súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania okresného súdu je rozhodovanie o obžalobe podanej na jedného obžalovaného pre dva čiastkové útoky pokračujúceho trestného činu podvodu a pokračujúceho trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa, súčasťou ktorého je adhézne konanie o nároku sťažovateľa na náhradu škody. Okresný súd nepoukázal na skutkovú a ani na právnu zložitosť napadnutého konania, argumentoval len jeho súvislosťou s civilných konaním, v ktorom sa rieši právna otázka, či predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch sťažovateľa. Rozhodnutie o tejto otázke má význam pre rozhodnutie v napadnutom trestnom konaní, nemá však vplyv na zložitosť trestného konania. Ústavný súd preto nepovažuje napadnuté konania za skutkovo ani právne zložité.

2. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na farchu sťažovateľa v súvislosti s prieťahmi v konaní, keďže sa zúčastnil všetkých nariadených termínov hlavného pojednávania a svojimi návrhmi realizoval svoje procesné práva.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrení okresného súdu ústavný súd zistil, že o veci nebolo dosiaľ rozhodnuté, konanie na okresnom súde trvá takmer päť rokov, a v jeho priebehu sa hlavné pojednávanie uskutočnilo v šiestich termínoch (16. marca 2012, 30. októbra 2012, 10. septembra 2013, 18. januára 2014, 29. apríla 2014 a 13. novembra 2014), pričom dokazovanie sa vykonávalo na piatich z nich a 18. januára 2014 bolo hlavné pojednávanie odročené bez prerokovania veci.

Okresný súd argumentoval, že hlavné pojednávanie bolo viackrát odročené pre neprítomnosť obžalovaného alebo jeho obhajcu, čo bolo podľa zistenia ústavného súdu dôvodom jeho odročenia, resp. zrušenia termínu päťkrát (20. januára 2012, 18. mája 2012, 18. januára 2013, 24. júna 2014 a 27. januára 2015). V prevažnej miere sa hlavné pojednávanie v nariadených termínoch neuskutočnilo z dôvodov na strane okresného súdu – účasť predsedníčky senátu na grémiu krajského súdu, práceneschopnosť predsedníčky senátu alebo prísediaceho, zmena v zložení senátu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje, že nezisťuje, či prieťahy na strane súdu boli spôsobené objektívnymi príčinami alebo subjektívnym zavinením úradných osôb, pretože rozlišovanie týchto dôvodov nie je podstatné pre posúdenie, či bolo zachované právo účastníka (strany) konania, aby bolo o jeho veci rozhodnuté v primeranej lehote. Podľa judikatúry ústavného súdu ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prieťahov, aj keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu (pozri napr. I. ÚS 119/03, I. ÚS 150/06, III. ÚS 317/2014).

Podstatnou otázkou pri posudzovaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní je vysporiadanie sa s obranou okresného súdu, že pre rozhodnutie v trestnom konaní bolo nevyhnutné počkať na rozhodnutie v súvisiacej občianskoprávnej veci o určení, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch sťažovateľa. Ústavný súd súhlasí s vyjadrením predsedu okresného súdu, že pre rozhodnutie o nároku sťažovateľa bolo podstatné počkať na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky. Najvyšší súd rozhodol uznesením sp. zn. 3 M Cdo 13/2010 zo 6. mája 2013 (pozri aj s. 10), o čom upovedomil okresný súd 24. mája 2013. Uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 29. mája 2013, okresný súd si ho pre potreby trestného konania vyžiadal prípisom z 13. septembra 2013. Tento prieťah, hoci kratšieho trvania, ide na vrub okresnému súdu.

Z vyjadrenia predsedníčky senátu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľa od rozhodnutia najvyššieho súdu nepovažuje za poškodeného, poškodeným je podľa jej názoru v príslušnej časti obžaloby Slovenský pozemkový fond. Napriek tomu z ďalšieho priebehu konania vyplýva, že okresný súd v trestnom konaní naďalej čaká na rozhodnutie v uvedenej občianskoprávnej veci, ktorá nie je právoplatne skončená, k čomu predsedníčka senátu neuviedla žiadne vysvetlenie, a teda ani relevantný dôvod, na ktorý by mohol ústavný súd prihliadnuť.

Podľa názoru ústavného súdu je konanie okresného súdu poznačené prieťahmi. V počiatočnej fáze konania sa vyskytlo súvislejšie obdobie nečinnosti, keď bol termín predbežného prerokovania obžaloby určený po roku a takmer štyroch mesiacoch od podania obžaloby. Po nariadení hlavného pojednávania sú jeho termíny určované v podstate v pravidelných intervaloch, keď podľa názoru ústavného súdu okresný súd postupuje v prerokúvaní veci v časovej súvislosti s právoplatne neskončeným občianskoprávnym konaním, hoci ho na druhej strane paradoxne nepovažuje (podľa vyjadrenia sudkyne) za relevantné pre rozhodnutie o nároku sťažovateľa.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejedanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 T 35/2010 konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 000 €, čo odôvodňuje takto:

„Finančné odškodnenie si uplatňujem ako peňažnú protihodnotu utrpenej nemajetkovej ujmy, ktorá mi vznikla ako dôsledok toho, že v tejto trestnej veci súd spôsobil prieťahy v konaní, podľa môjho názoru v trvaní viac ako tri roky, pričom ja poškodený som vo výraznej právnej neistote.“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia (I. ÚS 80/06). Pri určení

finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 T 35/2010, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že namietané konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. Petrom Koscelanským. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľ žiada, aby mu bola priznaná úhrada trov konania v sume 518,76 € za tri úkony právnej služby. Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2014 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu 134 €, čo spolu s paušálnou náhradou hotových výdavkov 2 x 8,04 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 284,08 €, po jej zvýšení o daň z pridanej hodnoty, ktorej platiteľom je právny zástupca sťažovateľa (§ 18 ods. 3 vyhlášky), predstavuje priznaná úhrada sumu 340,90 € (bod 4 výroku tohto nálezu). Za tretí úkon právnej služby (stanovisko sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu) ústavný súd úhradu nepriznal, pretože neobsahovalo žiadne skutočnosti, ktoré by v konaní už neboli zistené a mali ústavnoprávnu relevanciu.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nález uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. februára 2015